

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Főszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

Vértesi Arnold

Felolós szerkesztő:

Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.

Kunz József ur kereskedésével szemben.

Árúdtárgyak a legmérsékeltebb árszámítás mellett vétetnek fel.

Egyes szám 4 kr.

Értesítés.

A szabadelvűpárti választók tisztel-
lettel értesítetnek, hogy f. január hó
28-án, a képviseléválasztás napján a
gyűhelyek a következők lesznek:

Az első kerület részére Kainrath ház-
bau Péter Pál vendéglője Csapó utcán:

A második kerület részére a Bika
szálloda.

A harmadik kerülethez tartozó var-
ga utczaiknak Frohner-szálloda és Hun-
gária kávéház.

A czegléd-utczaiknak pedig a Vil-
mos sörcsarnok.

Egyúttal felkéretnek a t. választók,
hogy január hó 28-án reggel 8 óra előtt
ezen gyűhelyeken minél számosabban
megjelenni sziveskedjenek.

Debreczen, 1892. évi jan. 25-én.

A szabadelvűpárt elnöksége.

Ütközet előtt.

Debreczen, jan. 27.

(V. Gy.) Még egy nap választja el
Debreczen városának higgadt, okos és
józan gondolkozású polgár-ágát, attól a
fontos honpolgári joggyakorlatától, amely
által részessévé lesz a nemzet törvény-
hozó testülete megalakulásának.

Fontos minden szó, mely az itélet-
hozatal napján a mérlegbe hull, és két-
szeresen fontos most, mikor nemcsak a
nagyszabású reformok megvalósítása előtt
álló szabadelvűkormányának adandó biza-
lomnyilvánításról van szó, hanem alkot-
mányosságunk egyik sarkalatos intézmé-
nyének, eddig épen, tisztán állott parla-
mentarizmusunk megmentéséről is.

Es ez a tudat kétszerezze meg pol-
gártársaink erejét, s pártunk diadalába
vetett reménységüket, s ez tüzelje fel a
végletekig vivandó harcra, mert most
már nem azzal a függetlenségi párttal
állnak szemben, mely a politikai idealiz-
must képviseli, egy szemerét a költészet-
nek a realis érdekek maró harcában,
hanem azzal a párttal, mely egyszerűen
a meg nem indokolt tagadás szellemét
képvisele, a szabadelvű párt legha-
zafiasabb működésének is gátat vetett, és
gátat fog vetni, és a lehető sikerért min-
den inparlamentaris eszközt felhasz-
nált és fel fog használni, nem törődve

azzal, hogy parlamentünk tekintélyét va-
kandok módra aláassa — s a szentélyből
hová csak megoldott sarokkal lenne sza-
bad közelednie — valóságos kaszárnyát,
valóságos korteshódját csinál.

De nem fog csinálni, mert a nem-
zet felocsúdott az alól a mámor aól,
melybe a nagy eszmékkel s nagy nevek-
kel valóságos zsibárlást üző kortes po-
litikusok ringatták, felébredett és talpra
állt, hogy meggyőződése teljes erejével
támogathassa azt a kormányt, melynek
nem tagadhatólag elért eredményei garan-
ciát nyújtanak egy még eredménydú-
sabb s gyümölcsözőbb jövőre, azt a sza-
badelvű kormányt, melynek szabadelvü-
sége nem e fogalom doctrinaer magyará-
zatában áll, hanem amely szabadelvűség
a magyar politikai nemzet felvirágzását
jelenti.

Es ez a szabadelvűség nem csak
zászlóinkra van díszül felírva, hanem ott
lobog szíveinkben is, megvalósításra vá-
ró eszmény gyanánt — önök Debreczen
városának választó polgárai egy hatalmas
lépéssel vihetik közelébb ezt a ragyogó
eszmét a megvalósulás útján.

Es előbbre is fogják vinni, mi pe-
dig addig az önök bölcsességébe s
házájuk igaz szeretetébe vetett hittel vár-
juk az ütközet napját, mely — és ez
erős hitünk és meggyőződésünk — nem
mulhat el pártunk diadalának örvendetes
hirdetése nélkül.

Választási mozgalmak.

Hol választanak holnap? Holnap, a
képviseleválasztások első napján 50 megye
281, 20 törvényhatósági város 33, 27 város
27 képviselőt választ; — vagyis összesen
341 képviselő neve kerül ki az urnából. Még
pedig választanak: Abauj-Torna 7 képviselőt,
Alsó-Fehér 4, Arad 7, Árva 2, Bács-Bodrog
11, Baranya 7, Bács 3, Bereg 4, Besztercze-
Naszód 2, Bihar 12, Borsod 6, Csanád 2,
Csongrád 2, Esztergom 2, Fejér 5, Fogaras
2, Gömör- és Kis-Hont 6, Győr 3, Hajdú
3, Heves 5, Hont 3, Jász-Nagy-Kun-Szolnok
6, Komárom 4, Krassó-Szörény 7, Liptó 2,
Maros Torda 5, Mosony 2, Nógrád 6, Nyitra
11, Pest-Pilis-Solt-Kiskun 11, Pozsony 8,
Sáros 6, Somogy 8, Sopron 6, Szatmár 8,
Szepes 6, Szolnok-Doboka 5, Temes 9, Tolna
6, Torda-Aranyos 4, Torontál 11, Trencsén
8, Turóc 2, Ugocsa 2, Ung 4, Vas 10,
Veszprém 6, Zala 9, Zemplén 8, Zólyom 3;
törvényhatósági joggal felruházott városok:
Arad 1, Baja 1, Budapest 9, Debreczen 3,
Győr 1, Hódmezővásárhely 1, Kassa 1,
Kecskemét 2, Komárom 1, Nagyvárad 1,
Pécs 1, Pozsony 2, Sopron 1, Szatmár-Németi
1, Szeged 2, Székesfehérvár 2, Temesvár 1,

Ujvidék 1, Versecz 1, Zombor 1; önálló
képviseleküldési joggal felruházott városok:
Abrudbánya 1, Békés 1, Békés Csaba 1,
Bereczk 1, Besztercebánya 1, Csongrád 1,
Eger 1, Erzsébetváros 1, Esztergom 1,
Félegyháza 1, Gyulafehérvár 1, Gyöngyös 1,
Halas 1, Jászberény 1, Körömczébánya 1,
Makó 1, Miskolcz 2, Nagy-Kikinda 1, Pápa
1, Seps-Szt-György 1, Szamos-Ujvár 1,
Szarvas 1, Székely-Udvarhely 1, Vizakna 1,
Zenta 1.

Az ország számos kerületében választási
zavargásoktól tartanak s a hadtestparancs-
nok-ágtól katonai erő kirendelését soha sem
kérték oly tömegesen, mint most, úgy, hogy
a választások nagy része katonai assistencia
mellett fog megtörténni.

A szabadelvűpárt sikerei.

Január 26.

(—n.) A választások előtt jó lesz még
egyszer összegezni mondani valóinkat a
pártokról.

A gr. Szapáry vezérlete alatt álló kor-
mánpártot „osztrák” pártnak mondja a „nem-
zeti” párt. Persze guay akar ez lenni, amé-
rt a párt kitartó hűséggel ragaszkodik az 1867-ik
kiegyezéshez s ennek révén Ausztria szövet-
ségéhez.

De hát oly rossz-e ez a kiegyezés, hogy
az ahoz való hűséget a szabadelvű párt bü-
nül kelljen felróni?

Lássuk:

A tuziókor három millió volt a magyar
állam deficitje, államkölesönt csak rövid le-
járatu váltóra uszora kamatra s az összes
államjavak lekötése mellett kaphatott csak.
Ma az állambáztartás rendben van, a deficit
két éve eltűnt, sőt az évi feleslegekből annyit
félre tudunk tenni, hogy a valuta-rende-
zést (államunk iparának s földmivelésének ezen
ellenállhatlan föllendítőjé) mi kezdeményez-
hetjük. Hitelünk pedig egyenrangú a legren-
dezettebb államokéval a világgiazcokon. Ez
előtt 17—18 évvel még a közlekedési rend-
szerünk tökéletlen volt, vasutaink idegen tő-
kepénzsek kezei közt voltak; ma majd az
egész — roppantul megnőtt — vasuthálózat
a magyar hazáé, az államnak pedig jövődel-
met hoz, hivatali és hivatalnokai pedig az
ország szélein a nemzetiségek megmagyaro-
sodásának erőszak nélküli, de annál hatéko-
nyabb tényezői. Az előtt az ország kivételét
a külső államok vámrendszere korlátozta s
egyetlen tengeri kikötőnknek Fiumének ide-
gen hajózása s csekély forgalma volt. Ma hat
állammal van tizenkét évre keresbedelmi szer-
ződésünk, mely a magyar nyers terményeknek
ez államok gazdag s mindig kész vevő pia-
cát s ezekkel amazok árának jóalakulását
s a börze embereinek cselofogásai elleni meg-
védettséget biztosítja. Fiume pedig ma első
rangú kereskedelmi kikötő s egy hatalmas
magyar királyi gőzhajó-társaság működési tere.
Mi volt husz év előtt a „magyar” főváros s
mily virágzó, magyarságával imponáló s vi-
lágvárosias jellegű most? Milyen volt az előtt
hadseregünk s mily kezdetleges honvédsé-
günk? Ma teljesen kész, kitünően fegyverzett

hegykorlított hadseregünk s mellette — vele teljesen egyenrangú — 250,000 főnyi honvédségünk van, mely alkotmányunknak is felelmes védelmezője. Az előtt hazánk ellenséges államokkal volt körülveve, ma a hatalmas Németország s mellette Olaszország benső igazán megbízható szövetségünk minden fenyegető veszély ellen.

Az ország s a nemzet e hatalmas fejlődése a szabadelvű párt uralma alatt történt. E letagadhatlan tények világítása mellett kitűnik, hogy nem a szabadelvű pártot illet-e meg inkább a „nemzeti“ elnevezés, mint ama másik ellenzék, mely minket az ország s nemzet konszolidációjára irányuló munkánkban csak gátolni törekedett, mely most a szélsőbal jelszavaival önkénytelenül és a kiegyezés megdöntésén dolgozik, azon kiegyezésen, melynek palládiuma alatt mind ama vívmányokat megszerezhették. E párt vezere, a nagy talentumu, de ferde utra tévedt Apponyi gróf csak személyeskedni tud gr. Szapáry miniszterrel szemben, hogy őt közvélemény előtt dehonosztálja s maga elől a miniszterelnöki székből félre tolja. Pedig hát éppen gr. Szapáry volt az, ki különféle, de mindig irányadó állásokban az elért eredmények egyik legkiválóbb tényezője volt, ki ma is pártja élén a kiegyezésnek mind a Kossuth-féle elszakadási politika mind az ennek jelszavait fitogtató Apponyi-féle frázis-párt ellen legrendíthetlenebb védelmezője s mint ilyen a politikai helyzetnek föltétlenül ura.

A gróf Szapáry s pártja elleni agitációnak egy sötét foltja van: a felekezeti momentum. Fájdalom, de így van. A protestások egy része — miért ne mondanánk ki az igazat? — abban a téves hitben leledzik: hogy a kalvinista Tisza letűnése után gr. Szapáry uralma egy klarikális arisztokrata regimé kezdetét jelenti s tény hogy az ettől való félelmükben gyakran ébren is rémálmokat álmódó — s kivált a zsidó journalisták által irt — ujságok ezt a hitet bár elfödözve is de terjesztik; például a vasárnapi „N. Fr. Presso“-ban is van egy cikk, mely nyilván ettől való félelmében a szabadelvű pártot gr. Szapárytól megkülönböztetni törekszik sorai közt s eszmemenetének logikája szerint. Amily fontos e vád, éppen oly czélzatos és igaztalan. Gr. Szapáry a valódi szabadelvűség híve, azon szabadelvűségé, mely nem tekint sem fajt, sem felekezetet, hanem az egész nemzet s politikai működésében a faji s felekezeti ellentétek megszüntetésére, az egységes nemzet és társadalom megteremtésére törekszik.

Ez oly tény, melyet egész politikai pályája s jelenleg is miniszterelnöki kormányzása bizonyít, s e tényt csak a hatalmának elkaparítására áhítozók csak czélzatosan tagadni képesek, de megczáfolni nem tudják.

Ily hatalmas vívmányokat felmutatható többség oly vezér zászlója alatt biztosan s nyugodtan várja a választásokban a nemzet ítéletét.

Külföld.

Amerikai köztársaságok viszálya. Az Északamerikai Egyesült-Államok és Chile köztársaság közt már régóta nagyon feszült a viszony. Okot erre egy sürgöny szolgáltatott, melyet Montt, a volt pénzügyminiszter intézett Chile washingtoni követéhez. — E sürgöny sértő kifejezéseket tartalmazott az Unió ellen általában s az Egyesült-Államok chilei követe, Egen ellen különösen. — Ez utóbbit a chilei kormány már hosszú idő óta rossz szemmel nézi s a „Baltimore“ hajó ügyében felmerült konfliktus óta, melyben Egan igen határozott fellépést tanúsított, minden követ megmozdít, hogy eltávolítsa. — Az Egyesült-Államok kormánya azonban nyilván meg van elégedve chilei képviselével s a tulságosan fészkelődő Chile kormányához ultimátumot intézett, követelvé a sértő kifejezések visszavonását, ellenkező esetben a diplomáciai összeköttetés megszakításával fenyegetőzik, sőt hír szerint hajókat

is bérelt háboru esetére, csapatok és élelmi szerek szállítására. A chilei kormány megszeppent s mint Santiagóból sürgönyzik, Parazia hadügyminiszter jegyzékben már tudatta is Egannal, az Egyesült-Államok követeivel, hogy a chilei kormány válaszolni fog ama felhívásra, hogy vonja vissza azokat a kifejezéseket, melyek a washingtoni volt követéhez intézett táviratban foglaltak. A vizsályt Anglia iparkodik elsimítani; az angol követ ugyanis megbízást nyert kormányától, — hogy közvetítő szolgálatát ajánlja fel.

Válasz a Nyílt levélre.

— A zsidó vallás recepcziója. —

Debreczen, Jan. 27.

Mindenekelőtt egy nyílt vallomás.

Január 13-ki cikkem kettős czélnek kívánt szolgálni. Első sorban csekély erőmtől tehetőség utját állani annak, hogy nálunk a receptionális ügy bárki által is más mint a zsidó vallás befogadásának czéljára felhasználásuk, és másodsorban az hogy szabadelvű párti részről is törtévévén felszólalás esélyes eszmecsere által a debreczeni zsidóság hivatottjai a zsidó érdekekben szokásossá vált lassúságot elhagyni, gyorsabb tempóra átmenni indítva érezzék magukat. — A második czélom szolgálatában jónak láttam, természetemmel ellenkező modorban, majdnem provokáló hangon írni, hogy ezáltal mintegy biztosítom magamat az agyonhalgattatás ellen. — Vártam az eredményt. Jött is másnap egy újdonság; a „Debreczen“ ebben megtehető szabadelvű párti kortesnek és kilátásba helyezte az illő választ. Melegem volt, mégis kezeimet dörzsöltem, sikerült, kapunk egy fulminás czáfolatot, mely tüzével magával ragadja legközönyösebb zsidó koriphousainkat, is írni fognak, cselekszenek. Teltek a napok a „Debreczen“ ígétét nem váltotta be, és már már azt hittem, hogy úgy jártam mint a komikus mikor tragédiában lép fel és ott sirás helyett kacaját kelt, azt hittem, hogy kaparni akaró körmeim simogató ujjaként hatottak, és sajuálni kezdtem miért is nem tudok én még ha akarok is goromba lenni.

Végre megjelent a „Nyílt levél“. Nem rontja le örömet, hogy nem kompetens helyről érkezett, ki is kívánhatta volna Dr. Fou urtól, hogy annyi ügyvédi teendők mellett, hírlapi polemiaira vesztegése idejét. Azért hogy maga nem állhatott ki a porondra, tudom élvezettel olvasta a Debreczen 23-ki cikkét mert jól mondja Schiller

..... Wie entüekend

Und süsst es, in einer schönen Seele
Verherrlicht uns zu fühlen, es zu wiesen
Das unsre Freude fremde Wangen röthet
Das unsre Angst in fremden Buseu zittert
Das unsre Leiden fremde Augen wässern.

Elértem czéomat, de sajna nem egészen.

Ha kérde-nék, alig tudnám k illeleg megértetni okát, de én nem tehetek róla, s a zsidók állását az ellenzékhez mindig olyan-nak láttam, mint a viszonyt egy javakórában levő asszony és egy forró vérű ifju között. Bármily gyakran hallja is fiatal udvarlója ajakáról a boldogító szót „szeretlek“, néha talán ok nélkül kételyek támadnak. S ha ilyenkor eme kételynek kifejezést ad, de hogy teszi azt a ért mintha hűtlenségét óhajtana bebizonyítva látni, inkább csak azért mert oly jól esik azt hallani „szeretlek“, oly jól esik tudni, hogy javakora daczára, daczára annak, hogy némelyek orrát magának, haja színét vörösnek, homlokát ránczosnak hirdetik képes volt tüzes udvarlóját meghódítani, oly jól esik bebizonyítva látni, hogy mindaz mit szere-mese hűtlenségéről hallott, csak rágalom.

En sem azért adtam kifejezést a Dr. Fou ur által kiállított bizonyítvány valódsága iránti kételyemnek, miután hinni szeret-

ném. hogy az ellenzék szerelme csak tettett, büsége rövid életű, a választások elmúltáig tartó lenne; — hanem azért mert a receptió iránti érdeklődésben most mikor már a házassági ígéretnél tartunk, most mikor már a zsidó vallásnak a bevett vallásfelekezetek családjába való felvételéről van szó, forró vágyam volt a hűség újabb bizonyítékait látni, tények felsorolása által aggodalmamat előszlatatni, hogy elérkezvén a várva várt pillanat, az utolsó perczben az oltár előtt nem hagyattatom-e cserben, nem fog-e a mostani tüzes udvarló akkor mikor a viszony törvényes szentesítése kerül sorra, az igennel késedelmeskedni.

Czéomat csak részben értem el, a másik zsidó ugyan erőlyesen rendreutasít rágalmaszámomért, de czáfoló bizonyítékokat nem hoz fel, tényekről általánosságban beszél. de konkrét tényt egyetlen egyet sem ad elő,

Már pedig most az egyszer nem árthatott volna az általános phrasisok helyett történeti dolgokra támaszkodni. A kétely, mely cikkemben kifejezésre jutott, — erről a „Debreczen“ zsidója ha eddig nem tette még mindig meggyőződhet, — zsidó körökben nagyon is el van terjedve, s talán még nem zsidó körökben is. Hiszen ha látjuk, hogy nagy társaságban egy nőre kigyót békát kiáltanak, azt aki a támadóknak tapsol, ama hölgy lovagjának csak nem tarthatjuk (Lásd az országgyűlési pártok magatartását antiszemita szónok beszéde alkalmával.) Tekint-sünk meg egy háztartást, melynek terheit a felnött fiuk erejükhöz mérten egyenlően viselik. Mit tarthatunk arról a testvérről ki ha a helyzet javul az előnyökből egy testvért kizárni, ha rosszabbodik a bajért mindig ugyanazt a testvért igyekeznek felelőssé tenni; ki ha kevés a harapni való e testvér adagjából kivánja a többiét, nagyobbítottani, ha egyik vagy másik életpályáján nem boldogul az akadályt egyedül az említett testvérben látja, ki követeli, hogy ő a többi szokásaival szemben türelmes legyen azokat a legnagyobb tiszteletben tartsa, ki azonban ennek a testvérnek legártatlanabb szokását is türehtlennek az együttélhetést lehetlenné tevőnek vallja e nem ritkán azt engedí gyaníttatni hogy e nélkül a testvér nélkül bajt nem is képzelhetne. Bizony mondom az ilyen testvér érzelmeinek őszinteségéért még a „Debreczen“ másik zsidója sem tenné tűzbe a kezét. Az ilyen testvérnek azután tényekre kell hivatkozni ha azt akarja hogy rágalom s ámba vegyék a jóindulatának igaz voltál kétségbe vonó szavat.

Pedig hogy igazságos legyek elősmerem, különösen a legújabb időkben lehetett volna egy némelyeket a Dr. Fou ur álláspontjázak megerősítésére s az enyémnek látszólagos gyengítésére fegyverül felhasználni. Ott van Jászberény nagynevű képviselője a nemzeti párt vezérének minden kételyt kizáró nyilatkozata.

„A zsidók jogos követelését minden körülmények között megadandónak tartom, akár a vallászabadság behozatala akár a receptió által.“ Ez nyílt felelet, ez nem kitérés. Ez kötelező ígétet s bár szabadelvű párti vagyok — hiszek benne.

De valamint, hogy nem lehet Apponyi Albert gróf ezen szavaiban kételkednünk, valamint hogy nem lehet Irányi Dániel magatartása iránt bizalmatlan lennünk úgy az ő egyéniségükről pártjuk egyes tagjaira vagy többségére következtetést vonni hiba lenne.

S ha már hiba a pártvezérnek csak a maga s nem pártja nevében tett kijelentéseit a párt nyilatkozatának azt az egyes tagokra kötelezőnek tekinteni, még nagyobb hiba egyes párttagok szórványosan jelentkező nyilatkozataiért az egész pártot vádolni.

A „Nyílt levél“ írója Timon Akos képviselő jelölt még szövegére nézve meg nem erősített beszédéből kiindulva megtamad engem, kétes értékű bókok kíséretében kisüti, hogy egész cikkemet csak azért irtam mert félttem, hogy ha a zsidók a szabadelvű párti jelöltől nyilatkozatot kívánnaak ez olyan kenyér lenne a melybe a szabadelvű párti fogak bele-

törnének, S mutatványszámul előveszi Timon Akost a kin már csak két ellenzéki fogsor segíthet.

Hát én erre azt mondom, hogy ha a másik zsidónak nem fáj a Dr. Fon ur feje, nekem nem fáj a szabadelvű párti jelölteknek a foga. Nem kell fájni habár megválasztatásuk iránt érdeklődöm is. És ennek igazságát be kell látni mindenkinek, ki a receptió mozgalmában felvert hullámokat figyelemmel kíséri. A szabadelvű párt részéről történtek az én hitemet, minden világosan látó zsidó reményét, hogy felekezetünk talán már a legközelebbi országgyűlésen a törvényesen bevett vallás felekezetek között helyét elfoglalandja — bizonyosságra emelte.

Nem tartom felesleges szó szaporításnak a Debreczeni Ellenőr tegnapi számában már ismertett kultuszminiszteri nyilatkozatot e helyütt ismételni: „A mi a vallásuk egyenjogúsításra nézve felhozottakat illeti — talán mondanom sem kell — hogy ezen ügy részéről, szabadelvű ember létemre, semmiféle nehézségbe ütközni nem fog, annál is inkább, mert az izraeliták hazafiságuk, intelligenciájuk és tehetségeik által rég megteremtették az alapot, melyen állva, vallásuk törvényes egyenjogúsítását, joggal követelhetik. Meg kell azonban jegyezni, hogy ezen egyenjogúsítás törvénybe iktatását, én a magam részéről csak alaki dolognak tartom, melynek csak akkor lesz meg az igazi kellő értéke és hatása, ha az társadalmilag kellőképp elő van készítve. Ugy tudom különben, hogy a törvényesítésre nézve a talaj már annyira elő van készítve, hogy a feladat megoldása nehézségekbe ütközni immár nem fog.”

Nagy jelentőségű szavak ezek, melyek a gr. Csáky vallásügyi miniszter ur ajakáról elhangzottak. Itt nem alkalmazható az ellenzéki biztatásokkal szemben nem minden jog nélkül hangoztatott német közmondás, mely hevenyészett magyar fordításban így szól:

Sokat ígér aki megszorul
Mit be nem vált ha sorsa fordul.

Gr. Csáky a vallásügyek élén áll, a vita tárgyát képező kérdés egyenesen az ő ressortjához tartozik, s ha ő azt mondja, hogy: a talaj a törvényesítésre már annyira elő van készítve, hogy a feladat megoldása nehézségekbe ütközni immár nem fog — akkor nyugodtak lehetünk. Az ügy melyet gr. Csáky támogat el nem veszhet. A ki ezek után meg más szabadelvű párti férfiak ígéreteit és kijelentéseit felsorolni szükségesnek látná az csak gyengíteni akarna a most idézett szavak erején habár nem tagadom hogy minden zsidónak a szabadelvű eszmék minden hívének — megelégedésére szolgálhatnak Berzeviczy Albert vallásügyi államtitkár, Horváth Lajos, ifjú Andrassy Gyula gróf s számtalan más pártunkbeli jelölt „kötelező ígéretei.”

De nekem amint nem volt első cikkemmel céloz az ellenzéki programokat discreditálni, sem veszedelmesnek feltüntetni a zsidó kérdés mostani felvetését, — úgy jelen cikkemmel sem szándékozom úgy tüntetni fel a dolgot, hogy a receptiót egyedül a szabadelvű párt kívánja.

Mint már említettem Apponyi gróf s uehány ellenzéki jelölt is pártólólag emlékeztet arról meg programhészédében, és én hajlandó vagyok elhinni, hogy nincs igazuk azoknak, kik e beszédekre a Boszorkányvár casinos couplet-jével felelnek: „Mindez csak ámitás, meg egy kis számítás”. Én akarom hinni s szívemből óhajtom is, hogy a bekövetkezendő törvényhozási tárgyalások az én „hamis bizonyítványomra” és a kételkedők nótájára rásütik a rágalom bélyegét.

Mindazonáltal ma is azon nézetem vagyok, melynek első cikkem is hódolt, hiba volt a receptionális kérdést pártszempontokkal összekeverni. — Egyetértetek legnevesebb publicistáink egyikének fejtegetésével, mely szerint: „A parlamentáris musz nyílt megtagadását, elveinek teljes felforgatását jelenti a törekvés. Azt akarja, hogy ne a politikai, társadalmi és gazdasági nézetek csoportosítások a pártokat, hanem a vallási eszmék.”

És ezért a magam részéről ujjal tiltakozom amaz eszme ellen, mely Dr. Fon urnak „egy lépésé” diktálta, s nem tudnám eléggé hibáztatni azt a választót, ki más politikai meggyőződése dacára csak azért adná a szavazatát az ellenpárt jelöltjére, mert az véltlenül zsidó. Ujjal hangsúlyozom, hogy bízom a kötelező ígéretekben, s meggyőződésem, hogy bármely pártban legyen is, ígéretének érvényét szerezni a nem zsidó jelölt ép oly melegen fog törekedni, mint a zsidó jelölt.

Mindezekben a „Nyílt levél” tévedésekből felrakott épületének tarthatatlansága azt hiszem kellőképp van mutatva;

nem akartam az ellenzéki programokat discreditálni; — de szerettem volna — fájdalom az óhajjal maradt — az öszinteségük ellen fel-felhangzott kételyeket eloszlatva látni;

nem féltettem a szabadelvű párt jelöltjeit a zsidók részéről megkérdőztetéstől, — mert az első cikkemben egy szóval sem mondtam, hogy a kérdésektől tartózkodni kell; de tiltakozom az ellen, hogy csak olyan jelölt válaszában adjunk hitelt, ki vallásunkat követi;

nem is volt okom jelöltjeinket féltetni, mert az idézett nyilatkozattal kétségtelenné tetetett, hogy a receptió kérdése épen a szabadelvű párt, épen a kormány részéről nyerend leghatározottabb támogatást.

Ami pedig felszólalásom igazi célját illeti, az egészen tisztán és magyarul ki lett fejezve. Céloz nem állott ellentétben Dr. Schnitzer Ámin komáromi főrabbi a Magyar Hírlap 18. számában (tehát nem kormánypárti lapban) megjelent cikkének céljával. Mit én más szavakba foglalva, ugyanazt tartja ő is: „Politikai meggyőződést megtagadni; a közérdek, az anyagi és szellemi haladás előmozdítására alkalmasnak tartott politikai iránytól elpártolni azon indokból, mert ez által felekezetünk bajain segíthetünk, felekezeti politikát a közérdek rovására csinálni egyenesen bűn.”

Egyéni — a türelmes olvasóval együtt úgy vélem tulsokat — a „Nyílt levél” érdemi részére, a személyes részre nincs válaszom: a nyilvánosság előtt a szó egyedül elősmert fegyver, ha más fegyvert kíván használni, annak tudtommal más módja van, mint azt hírlapilag sejtetni. Egy zsidó.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az ígató, kiadó hivatal és az irattár a felelnek felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnapoként d. e. 10-től 12-ig.

Színházban előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 4 órakor a „Margit fürdő” nagytermében.

Január 28. Zárkörű theatestély a Margit fürdőben.

Január 30. A szűrszabó ifjuság bálja a Margit fürdőben.

Január 31. Iparos kör bálja a Bika disztermében.

Febr. 6. A kőműves iparosok bálja a Margitfürdőben.

Febr. 20. Kereskedő ifjak önképző egylerének 25 éves jubileuma.

Febr. 21. Kereskedő ifjak jubiláris tánoztestélye a Bikában.

Febr. 10. A csizmadia ifjuság bálja a Margit fürdőben.

Febr. 25. Zárkörű thea estély a Margitfürdőben.

Febr. 26. Pinczér ifjuság bálja a Margitfürdő disztermében.

Febr. 27. Függetlenségi bál a Margit fürdőben.

— Képviselő választók figyelmébe.

Azon országgyűlési képviselőket választó polgárok, akik igazoló jegyüket vagy meg nem kapták vagy elveszítették, figyel-

meztetnek, hogy azokat a választás napján — csütörtökön — a Komáromy háznál a katonai ügyosztály helyiségében — földszinten — Pap Ferencz magánlevéltárnok urtól másod példányban kivehetik.

A II. választó kerület (Piacz-Hatvan u.) szabadelvűpárti választói a szavazás helyéül kijelölt városházához a Tiszaház felől esőn kapun, a függetlenségi párti választók pedig a Czegléd utcái kapun mehetnek be; a városházához csak aszavazásra jogosítottak fognak beboesztatni.

— A képviselő választások helyeire nézve nem tartjuk érdektelennek ismételni az e tárgyban megjelent hatósági értesítést. E szerint választási helyre kitűzték: Péterfia s Csapó-utca I. ső választókerületre s Péterfia utca elején az Egyház téren levő 348 számú ház, mely könnyebb felismerhetőség czéljából a város színt viselő lobogóval fogják megjelölni Hatvan s Piacz-utcai II. választókerületre a városházát. Czegléd s Varga-utcai III. választókerületre a megyeházát. A választás vezetésére a törvény 58 és 59-ik §-a alapján mindenik választókerület számára külön elnököt és jegyzőt választottak és pedig: Az első kerületben elnök Tóth Sámuel, jegyző: Dr. Nagy Lajos, helyettes elnök Simonffy István, helyettes jegyző: Dr. Nagy László urak. A II. kerületben elnök: Dr. Medve Kálmán, jegyző Des Combes Henrik helyettes elnök Dr. Kemény Mór helyettes jegyző Dr. Medgyaszay Dezső urak. A III. kerületben elnök Buday József, jegyző Hanke Emil, helyettes elnök Buzás Elek, helyettes jegyző Takács Bálint urak. A szavazási sorrendet mindenik kerületben úgy állapították meg, hogy a szavazást kezdik az I. ső kerületben a Péterfia-utcai, a II. kerületben a Hatvan-utcai, III. kerületben a Czegléd utcái választók. A választóknak a választásnál semmiféle fegyverrel vagy bottal megjelenni nem szabad.

É tesítés. A debreceni izr. hitközség adóktörvény bizottsága értesíti a hitközség tagjait, hogy az 1892-ik évre kidolgozott cultusadó listástrom elkészítettén a mai naptól kezdve 1892. február 7-ik napjáig a hitközség jegyzői hivatalában (Szent-Anna utcai templomépület) közzémlér- kitétetett s ugyanott a jelzett napig benyújthatók netalán felszámoló ok. Debreczen, 1892. január hó 27-én. Az adóktörvény bizottság.

— Érdekes esküvő. Érdekes esküvő volt hétfőn a szegedi rókus templomban. Farkas Ödön, nagyváradi földbirtokos vezette oltárhoz a szegedi lányok egyik legszebb virágát, Rasowszky Irént, ki csak nem régen tért át a zsidó hitről, hogy a szive vonzalmát követve lépessen oltárhoz. Az esketés szertartást Dóczy János, a nagyváradi papnövelde, igazgatója végezte. Az ifjú pár azonnal Olaszországba utazott.

— Az iparos kör által Január 31-én (Vasárnap) a „Bika” szálloda disztermében tartandó jótékony czéla táncvigalmura a megívók széles körben elküllettek. Ezen minden évben jól sikerülni szokott farsangi mulatság iránt — a mint értesülünk — jeleu leg is nagy az érdeklődés.

— Katonáink elvonulása. A 39. gyalogezred Debreczenben elhelyezett zászlóaljja teljesen igénybe vannak véve a választások által. Századonként osztották fel őket a választási székhelyekre s Hajdumegye valamennyi választókerületében 39-esek tartják fenn e rendet s Bihar megyébe cs. kis Hosszupályiba jutott a mi ezredünkből. Katonáink ma reggel 7, 8 és 8 órakor utaztak el. Debreczenben nem maradt más katonaság, mint a magasrangú és kezelő tiszték, valamint a kezelő személyzet. A debreczeni választásoknál a rendet a honvédség és a honvéd huszárság fogja fenntartani, a kik nem ruhólnak ugyan ki csak akkor, ha szükség lenne rájuk, de addig szigorú készenlétben állanak a laktanyában. Tekintve azonban a debreczeni

polgárok józanságát és szoliditását, a hatóság erősen bizik, hogy katonai kirendeltségre nem lesz szükség.

— **Orvosság az influenza ellen.** Schachinger Calesztin apát saját tapasztalása alapján egy háziszert ajánl az influenza ellen. Szerinte ez az orvosság a méz. Kétféleképpen kell bevenni. Ha még nincs bajunk, ellenszert nek használhatjuk olyanformán, hogy naponta egy kávékanálnyit veszünk a nyelvünkre s ott lassan felolvadni hagyjuk. Ha már beteg valaki olvassza fel egy pohár forró vízben a mézet s szíjja fel orrán keresztül a folyadék páráját. Az apát kurájának sikerét azzal magyarázza, hogy a mézben hangyasav van s az megöli az influenza bacillusát. — Ha használni nem is használ, artani bizonyára nem árt ez a „mézes beszéd“.

— **A Berettyó-körösi ármentesítő társulat** félmillió kölcsöne. A Berettyó körösi ármentesítő társulat február 9-én közgyűlést tart, melynek első tárgyát a tisztújítás képezi. Legfontosabb tárgya lesz azonban a közgyűlésnek a berettyó-osztálynál 130,000 frt; az ivánfenei osztálynál 47,000 a körösladányi meder-áthelyezésnél szükséges 173,000 frt összesen 220,000 frt kölcsön felvétele; a mezőtur-mesterszállási osztálynál megállapított ideiglenes kölcsön megszavazása a már megszavazott, de a magyar földhitelintézetnél ez ideig még nem convertáltatható végleges kölcsönök iránti intézkedések megtétele.

— **Hó.** Nagy örömmel fogadta a gyermekesereg a beállott havazásokat. Végre megkezdődhetett a már annyira várt csatajáték hóbombákkal. De még aztán a gyermekekül is nagyobb örömmel üdvözölték gazdáink a havat, mely takarót ad amugy is gyenge özi vetéseinknek, s olvadása majd megmunkálhatóvá teszi a tavasziak alá földjeinket és megadja vetéseinknek a fejlődésükhöz annyira szükséges nedvességet, melyet rendszeren száraz tavaszainktól hiába szoktunk várni. Csak az olvadás nagyon korán be nem következék. A hó leesése előtt szautófó deink nem fagytak át eléggé. Ha ideje korán most gyenge idők állanak be, s hólepel felületének olvadása által keletkezett víz most még nem nagyon magas hótakarót átjárva, könnyen lejut a talaj felszínére s azt felengedésre készíti. Ha azután valamivel később — a mire számíthatni — megint keményre változik az idő, a hótakaró felülete jéggé merevedik, mely elzárja a vetést a levegőtől, aminek könnyen az lehet a következménye, hogy a felengedett talajban lévő gyökerek megrohadva, a vetés kipálk.

— **Elevenen megégett gyermekek.** Megrázó szerencsétlenség színhelye volt tegnap délelben a Homokkert. Kapusi Mihály kis házikót szerzett Debreczen most fejlődő eme Külvárosában s szegényesen bár, de boldogan élt a kis fészekben feleségével, két apró gyerekeivel. A család fő tegnap dolgozni ment; felesége is délelőtt bejött a piacra, a gyerekeket pedig bezárva otthon hagyta. — Ugy járt ő is, mint sok szüle már, akik beszokták csukni a gyerekeket, míg ők távol vannak a háztól, azalatt pedig az égő kályhából kipattan a tűz s meggyulad a szoba, vagy a gondtalan apró-ág gyerekjátékot csinál a gyufával s azután az így támadt tűzben elevenen özszeégnék. Ez volt az eset Kapusiéknál is. — A szomszédok füstöt láttak kitolulni a bezárt Kapusi házból. Feltörték az ajtót s rémületes látvány tárult elbök. A szoba butorok lángoltak már s megfulladva, megszenesedve találták ott a Kapusiék 5 éves leányát és 3 éves fiacskáját. A tüzet alig tudták eloltani. Hogyan támadt a tűz, nincsen kiderítve. Valószínűleg a gyerekek gyufával játszottak, s tüzet fogott a ruhájok. A tűzben a szülőknek örömdök, boldogságuk is elhamvadt, amire sem vigyáztak eléggé gondosan. — A vizsgálat folyik.

— **Szabolcska Mihály Debreczenben.** Tegnap kedves meglepetés ért minket: Szabolcska Mihály (van-e ki e nevet nem ismeri) ami kedves költő barátunk, Párisból jöve, amint megérkezett a délutáni vonattal, benyi ott szerkosztóságunkba. Persze őt megillető ovációval fogadtuk, s végtelenül örvendeztünk a viszontlátásnak, kivált mikor megtudtuk, hogy ezután szomszédok is leszünk, amennyiben nt. Könyves Tóth Mihály lelkész urnak ő lesz a káplánja. Ez a hír bizonyára kellemesen érinti a város ref. vallású közönségét is, amely már szombaton lelki gyönyörűséggel hallhatni fogja a Szabolcska költői szépségű predikációját valamelyik templomban.

— **Joghallgatók segítő egyesülete.** Márton Imre ügyvéd ur 50 frttal az egyesület alapító tagjai sorába lépett. Midőn ezt hírlap utján köztudomásra hoztuk, a választmány nevében legmélyebb köszönetünket fejezzük ki Márton Imre urnak, egyesületünk volt buzdó tisztviselőjének, ki annak érdkeit folyvást szívén viseli. Debreczen 1892 január 26-án. Ujfalussy Dezső elnök. Saücs Géza pénztárnok.

— **Az influenza ellen egy pap házi szert** ajánl: a mézet. Egy kávékanálnyit veszünk a nyelvünkre s ott hagyjuk felolvadni. Ha pedig már beteg volt, olvassza fel a mézet forró vízben s szíjja fel a páráját. A mézben rejlő hangyasav állítólag megöli az influenza bacillusait.

— **Hóban.** Fehér papirlaphoz hasonlít hatnánk a világot, rajta a fekete varjukat tintacseppeknek, ha ugyan a tintacseppeknek szokásuk volna néha szárnyra kerekedni és elröpenni. A fehér ruhába öltözött világ eleveenségét a csengő szánok képezik, amik repülnek szét a szélrózsa minden irányában szállítván — a korteszeket. — A várvavart től tehát kipótoja a mulasztását: nem olyan, mint az emberek, akik nem igen ütnek helyre, amit elmulasztottak. — De ha az emberek sok mulasztást követnek is el, egyet el nem mulasztanak: az állapokat felett viczelem. Ilyen viczeletet küldtek be hozzánk telefon utján egy irodából. Egy le v é l i r ó megkérdi kollegájától.

— Te, — mió hóban vagyunk most?
— Hát január hóban! hangzik a felelet.

— De hogy is! Nem január, hanem — t é r d i g é r ő hóban!

Mégis rossz találmány az a — telefon „Influenza betegeknek legezelszerűbb napközben gyakrabban jó cognacot adni, a mit nemcsak több tekintélyes orvos ajánl, de a kórházak is gyakorolják. Alkalmoszerű most megemlíteni, hogy a Magyar Szent Korona országainak „Vörös kereszt“ egylete a napokban pályázatra hívott fel több cognacgyártó s a beérkezett pályázatok közül daczára annak, hogy árai magasabbak versenyző társainak árainál, mégis Esterházy Géza gróf Angyalföldi Cognacgyárát részesítette előnyben, ezt híván meg az Erzsébet kórházban szükséges cognac szállításával. Megemlítésre méltó még, hogy a legutóbbi brünni élelmézesi kiállítás a jury az Esterházy cognacot a francia cognacot felülmúlónak találta. Látható tehát mindezekből hogy a gróf Esterházy-féle gyár cognacja, mint e gyártmányok legjobbjá legjobbján ajánlható.“

— **A csizmadiaák bálja** ma este lesz a Margit-fürdő villanyvilágított nagy termében. A bál igen látogatottnak ígérkezik.

— **Vámszedési jogok igazolása.** Az 1890 évi I. t. cz. 92. §. értelmében a tényleg gyakorlatban lévő vámszedési jogok igazolandók Debreczen város tanácsa által is. — Az igazolási idő 1892. juu. 21-én telik le. — Az igazolt vámmal kapcsolatosan a vonatkozó adatok is megszerzendők, minélfogva a tanács megbizta a főszámvevőt, hogy a hortobágyi hidvám és a borbehozatali díjvédő három évi átlagos kimutatását összeállítsa, a mérnöki hivatal is megbizott, hogy a hortobágyi köhid előállítására és építésére szükséges tőke törlesztésére, kamatoztatására, valamint fentartására igényelt évi összegekről

jelentést készítsen azon időpontnak menvevézése mellett, amidőn ezen vámtárgynak újból előállítására vagy építésére előreláthatólag be fog következni. E jelentéshez mellékelni kell a hid helyszín rajzát és műszaki leírását is. Ez utóbbi két munkával már készen is van a mérnöki hivatal. — A hortobágyi hid toka termésköböl ezélett 60 évvel épült 92 méter hosszúságban 9 nyílással. — Értéke még ma is 75000 frtra tehető és emberi számítás szerint 100 évig, esetleg tovább is fenmarad.

— **Kedve t népszerű sedélelkész Kiss Ferencz** hagyta el tegnap Debreczent, hogy új állomását — mint segédelelkész — elfoglalja Kisujszálláson Dorogi Lajos heves-n-kunsági esperes mellett. Kiss s Ferencz kiváló egyházi szónok, aki templomi predikációival, halotti beszédeivel és imáival egészen letudta bilincselni hallgatóinak figyelmét, Távozását őszintén sajnáljuk; míg másfelől örvendünk, hogy e kedves modoru, kiváló képzettségű ifju egy lépéssel közelebb jutott céljaihoz. — Helyét Szabolcska Mihály fiatal költő foglalta el.

— **Az éneklő madarak** védelmére alkotott helyhatósági szabályrendeletet a belügyminiszter visszaküldötte, hogy a város közönsége némi csekélyebb módosításokat tegyen rajta. —

Női klubok.

Erdekes kérdést vetettek fel a napokban egy előkelő társaságban. Fognak-e a hölgyek „klub“ okat létesíteni?

„Soha!“ erősítette egy öreg ur. „Őök, hölgyeim, seha sem fogják egyéni akarataikat a többség határozatának alávetni!“

„De miért ne hódíthatnák a „többséget a mi részünkre?“ kérdé ellenállhatlan mosolylyal a valóban hódító szépségű X baronessé.

„Ott a többség is hölgyekből fog állani, kedvesem,“ mondá szomszédnője maliciózus mosolylyal.

„Angliában történtek már kísérletek a női klubok meghonosítására, de siker nélkül, mert fájdalom, a nők ott sem áthatatosak. Levetik a megunt kötelezettséget a megunt káppal.“

„Ne oly kicsinyöleg a nőkről!“
„Bocsánat, én is osztom a báró véleményét. Sőt még egy más ellensége is van a dolognak: a tagsági díjak! Első évben telt volna a pénztár, de aztán . . .“

A pénzügyi kapacitás olyan mozdulattal fejezte be mondatát, mely minden további argumentumot kizárt, s a kérdést továbbélejtették.

Egy szép vonás Kőrösiről.

Debreczen, jan. 27.

Ma, midőn a pártszenvédelem és elfogultság annyira hajlandó nemcsak egész pártot, hanem egyeseket a privilegizált honmentés babérkoszorújával felékesíteni, midőn városunk ellenzéki jelöltjei is oly sokkal dicsekednek s még többet ígérnek: nem hallgathatjuk el azt, hogy Kőrös Sándor városunk egyik képviselő jelöltje az, akit épen minden debreczeni érdek méltányos és buzgó felkarolása jellemez egész képviselői működése folyamán és pedig némely ellenzéki képviselőkkel szemben nagyon előnyösen jellemez, akik a politikájokhoz híven, a hol tenniök kellett volna, csak a nagy hangnál maradtak.

Nem említtük fel azt, hogy mit tett Kőrös a város közigazgatási s egyéb közvetlen érdekeinek előmozdítása végett. — Ezek köztudomásu dolgok. Azt azonban nem sokan tudják, hogy Kőrös épen az az egyetlen képviselő, a ki e város legnevezetesebb kulturális intézménye s legféltettebb kincse — a ref. főiskola s különösen annak jogakadémiaja érdekében informatív, közvetítés által megbecsülhetetlen szolgálatokat tett.

Legyen elég megemlítenünk itt csupán

annyt, hogy Körösi volt, mint az országgyűlési igazságügyi bizottság elnöke az, a ki részint saját kezdeményezéséből, részint a debreczeni és n. váradai jogakadémiák felépítése folytán, nem régen egy igazságügyi törvényjavaslatot, a mely a kötelező jogtudorságot kiakarja terjeszteni, olyan irányban módosította, hogy a kötelező jogtudorság elejtése következett be, aminek folytán lehetővé van téve a jogakadémiák régen elvesztett tanügyi önállóságának visszaszerzése. Ennél nagyobb szolgálattal a jogakadémiáknak tenni nem is lehetett.

Azóta is képviselte érdekünket Körösi a közoktatási miniszter által összehívott enquetten.

S még csak azt jegyezzük meg, hogy a mikor jogakadémiánk tanári kara a doktoratus ügyében a többi debreczeni s itt lévő képviselőkhöz óhajtsáit kifejezve, felszólítást intézett a jogakadémiák érdekeinek az országgyűlésen való támogatása iránt, egyik nagy hazánkfának sem jutott eszébe sem felszólalni, sem csak válaszolni is; — egyedül Körösi tanúsította a legszivesebb készséget s fejtett ki valóban elismerésre méltó és sikeres tevékenységet. A többi képviselő uraknak nem volt az ügy elég reklámra való, vagy nem kínálkozott a jogakadémiai tanárok alkalmasnak k o r t e s s z o l g á l a t o k r a. Meg aztán a választások is nagyon messze voltak még. — Szóval ne bíztok t. polgártársak! a nép szabadalmazott barátaiban még akkor is a mikor már a ti barátságotokra nincsen szükség. Körösy Sándort ne a szabad Debreczenben elejteni!

Vegyes hírek.

Királyunk unokája menyasszony. Münchenből távirják, hogy a bajor udvarnál elterjedt hírek szerint Rupert herceg, Lajos herceg legidősebb fia, jegyet fog váltani Gizella hercegnő másodszülött leányával. Luitpold regens-herceg maga óhajta két unokájának egybekelését. — Rupert hercegnek a világ körül tervezett utja alkalmasint elmarad, mert Ottó király állapota a katasztrófa felé közeledik. Az eljegyzés híre napok óta emlegetik, de határozatlan formában, a mennyiben a közönség csak annyit tudott, hogy Münchenben az udvarnál egy eljegyzés történt. — Akkor éppen Münchenben volt Stefánia övegy trónörökösne s az ő eljegyzésének alkalmasint ezen a réven terjedt híre.

* **A királ né anyja meghalt.** Mely megilletődéssel közöljük azt a müncheni hírt mely felséges királyné és anyjának, Ludovika Vilma hercegnő menyasszonyának s Miksa bajor herceg özvegyének halálát jelenti. Az aggnő betegsége igen rövid volt, a napokban influenzába esett, a melyből tüdőgyulladás származott s a betegség oly rohamosan terjedt, hogy a hercegnő életét a leg gondosabb kezelés és ápolás mellett sem lehetett megmenteni. A halál ma hajnalban 3/4-kor következett be. A hercegnő 1808. aug. 30-án Münchenben született és 1828. szept. 9-dikén ment férjhez Miksa bajor herceghez, ki 1888. nov. 15-én hunyt el. Ez a hatvanévig tartó házasság igen boldog volt, a felséges asszony daczára magas életkorának mindvégig megőrizta kedélyének ruganyosságát. Halála kétségkívül általános részvétet fog kelteni mindenütt, de különösen Magyarországon, amelynek lakossága igaz szívvel osztozik a felséges királynő menyasszony gyászában. A boldogult hercegnőnek hét gyermeke volt, névszerint Károly Tivadar (a jeles szemorvos), Lajos herceg, Wallersee báróné férje, Erzsébet magyar királyné, Mária nápolyi királyné, Matilda hercegnő, Trani grófné, Zsófia alengoni hercegnő és Miksa herceg.

* **A busuló lengyelek.** Az idén van századik évfordulója annak, hogy a lengyel nemesség összeesküvést forralt a májusi alkotmány ellen. A lengyelek ennek a balul kiütközött összeesküvésnek századik évfordulóját, mint Varsóból táviratozzák, azzal ülik meg, hogy az idei farsangon nem mulatnak. A

varsói hivatalos lap, a Dnevnik, a lengyeleknek azt tanácsolja, hogy hagyják abba eddigi politikai magatartásukat és tánczoljanak. Nem lesz érdektelen felelteni, hogy 1830-ban sem akartak a lengyelek mulatni, de Lengyelország helytartója Berg gróf, megparancsolta, hogy tánczolniok kell. Fényes tánczestélyeket rendezett, a melyekre meghívta az előkelő lengyeleket s a ki a meghívottak közül távol maradt, azt megkancsukáztatta. Nem lehetetlen, hogy Lengyelország mostani helytartója, Gurgó tábornok is követni fogja elődének példáját s tánczestélyeket rendez a busuló lengyelek számára. — Lembergben fényes gyászistenizettel ünnepelték meg, az 1864-iki januári lázadás évfordulóját. Az istenizetlet után fényes bankett volt, a melyen több tósztot mondtak Lengyelország szabadságára.

* **Az iskolásfiúk és a dohányzás.** A budapesti ferenczvárosi elsőszámú iskolásfiúk elnöke: Csiky Kálmán dr. egyetemi tanár egy vezedelemes és napról-napra jobban elharapódzó bajra figyelmezteti a fővárosi tanácsot. A dohányzás az, mely nagyon komolyan fenyegeti a serdületlen iskolásfiúk testi és szellemi épségét. A középiskolai, kereskedelmi és ipariskolai tanulók körében annyira divatosá vált a dohányzás, hogy rögtön rágyujtanak, mihelyt az iskola kapuján kilépnek. A tanárok és tanítók intései és tilalma nem használnak semmit. Pedig számos orvosi tekintély véleménye igazolja, hogy a korai dohányzás nemcsak a szellemi munkásságra hat békítőlag, hanem a szervezet egészséges fejlődését és működését is roppant mértékben akadályozza. A korai dohányzás az idegességnek egyik főoka. Csiky ur a baj megszüntetése vagy korlátozása végett azt tartaná szükségesnek, hogy Svájc példájára a 16 éven aluli fiúk dohányzását rendőri kihágásnak minősítenék, vagy pedig pénzbírsággal büntetnék azt a dohányárut a ki dohánytermékeket gyermekeknek elad, s felkéri a fővárosi tanácsot, hogy vagy szabályrendelettel uton intézkedjék, vagy pedig tegyen lépéseket, hogy az iskolásfiúkat a dohányzásától törvényhozási uton tiltsák el. Hasonló óvdintézkedés nálunk Debreczenben is elkelne.

* **Egy szellem kitüntetése és degradálása.** Kínában történt meg ez az eset — mint a „Times“ írja — legnagyobb ravaszság és legnagyobb naivság hazájában. Ma-Yu Lung főparancsnok, akivel megtörtént, immár nem törődik az egészszel, valamelyik felhőn ülve, kedélyesen pipázva nézte a történetet. Ez az ur a yunnani mohamedán felkelésben ezeltől husz évvel nagy szerepet játszott, kezdetben rebellis volt, de később átpártolt a császáriakhoz s ott oly ügyesen hadakozott, hogy 10 ezer ellenségnek lett általa csufos halála. De még sok más jót is tett Kína érdekében. Ezer barátai, rokoni s jó ismerősei emlékiratot intéztek a császárhoz e napokban, arra kérve őt, hogy tüntesse ki valamiképen a boldogultnak szellemét. A császárt meghatotta ez a kegyeletes visszaemlékezés s elrendelte, hogy templomot emeljenek a derék Ma-Yu-Lung szellemének. A temp'om fölépült. A napokban neszét vévén ennek a yunnaniak, egy ellen-emlékiratot küldtek a császárnak, melyben megírták, hogy nagyobb gazember még nem volt az egész mennyei birodalomban mint a boldogult. Olyan volt, mint az a hőrcsög, amelynek két lyuka van oda buvik, ahol éppen kényelmesebb. Nemhogy a császáriakhoz pártolt volna, hanem előbb császári volt s azután a felkelőkkel szürte össze a levét, így közvetve több vesztett csatát okozván a kormánynak. Azután oly gögös volt, hogy mindig sárga gyaloghintóu vitette magát, akár csak a császár. Kvang-Szu, a mennyei birodalom uralkodója, meghallgatván ezt az ellenvéleményt, elrendelt, hogy Ma-Yu-Lung szellemét degradálják s a templomot vegyék el tőle.

* **Négyhónapos álom.** Myslovitsban, Sziléziában a bányászok kórházában egy Latos nevű bányász fekszik, ki álló négy hónap óta

alszik. Szembéjjai görösösen be vannak csukva ha mesterségesen felnyitják, a pupilla gészen rendesnek látszik, de fényhatásokra alig reagál. A beteg érverése majdnem egészen rendes. Mind a két kezét görösösen ökölre szorítja, úgy hogy csak nagy erőszakkal lehet felnyitni. A beteg teste ugyszólván teljesen elvesztette érzékenységét; bátran lehet szurkálni gombostűvel, sőt a villamos szikrát sem érzi meg. A különös betegség úgy kezdődött, hogy a bányász szemfájásról és látásának gyengüléséről kezdett panaszkodni. Szemkórházba szállították, hol az orvosok szimulánsnak tartották. Néhány napig volt itt s ez idő alatt aludt el. Az alvó embert most mesterségesen táplálják, naponta két liter tejet öntenek beléje.

* **A totalisatear pártolója.** A mezőgazdák és erdészek bécsi klubjában báró Pirquet reichsrathi képviselő hosszabban fejtegette véleményét a telivértenyésztésről és a lóversenyekről. Ez utóbbiakat tartja jegyedül alkalmasnak arra, hogy a telivér lovak ott kifejlődjenek. Az állam ne vonja meg a jockey klubtól a segélyét és a totalisatearnek se legyen ellensége. O nyílt híve a totalisatearnek, melyben nem lát erkölcselenséget és ennek megadóztatását a képviselőházban csak azért szavazta meg, mert az adó kivetésében biztosítékot lát annak feuntartására. Ha eltörölnék a totalisatear, ezt csak Magyarországnak hasznosítaná a saját fővárosa javára. Ez pedig tehetjük mi hozzá — minden jó osztályt borzalommal tölt el s ilyen érveléssel bizonyosan sikerül megmenteni Bécsben is a totalisatear.

* **Vénus és Jupiter.** Derüs időben most közvetlenül napnyugta után naprendszerünknek két legragyogóbb bolygóját szemlélhetjük egymáshoz való közeledésükben. Csillagászatilag tekintve, a két égitest oly módon közeledik egymáshoz, hogy Jupiter látszólag a nyugati, Vénus valóságban a keleti irányt követi. Venus pályáján a föld felé is mindinkább közeledik, Jupiter pedig mindinkább távolodik. Venus és Jupiter február hó 6-ikán fognak találkozni. E nap estéjén csaknem egymás fölött fognak állani s kettős ragyogásuk pompás látványt fog nyújtani. Ezután Venus lesz fölül s Jupiter alul, míg az utóbbi a látótárról márczius végén hosszabb időre eltűnik, Venus egyedül marad. Áprilisban ráun a magányra s azon irányba indul, a merre Jupiter eltűnt.

* **A beéli üvegyár leégett.** A beéli új üvegyár, mely az egyesült magyar honi részvénytársaságé volt, tegnapi éjjel porrá égett. A gyárral együtt az egyik nagy melléképület is elpusztult, a melyben kész üvegaruk voltak felhalmozva. Az oltás lehetetlen volt, mert az egész gyár egyszerre égett. Így tehát a tüzoltók csakis a többi épület megmentésére szorítottak, a mi kimondhatatlan fáradsággal járt, mert úgy a gyár, mint a tüzoltók fecskendői tehetetlenek bizonyultak a lángtengerrel szemben. A tüz kiütésekor már senki nem volt a gyárban az olvasztómesteren és segédein kívül. A kár legalább is 20.000 forintba rug. A legszomorubb a dologban az, hogy több mint 200 ember vesztette el a kenyerét hideg téli időben.

* **Montecarlói dolgok.** A montecarlói játékbank termeiben most folyó hazardjátékról a következő érdekes dolgokat írja egy tudósító: Mr. Wells, a „montecarlói győző“ még mindig egyre vesz. Ezt azonban a többi játékos épen nem tekint elrettentő példának. Mr. Harriet Rosenfeld, a ki a tengeren túlról, San Franciscóból hozta ide pénzét s a ki csak nem rég örökölt kerek egy millió dollárt egy nagybátyja után, a legnagyobb buzgósággal dolgozik rajta, hogy szép örökségét a roulett asztalon hagyja. Nagy kitarfással rakja a tizenhetest, mióta egy héten kétszer szerencsésen sikerült neki ezt a számot megütni, ez a nyeresége azonban aligha hozta be előbbi veszteségeit, mert a könnyelmű örökös minden tétre ezer dollárt (2500

KÖNYVNYOMDA.

KÖNYVKÖTÉSZE.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt
 s 3 gyorsajtóval berendezett

➔ **LEGNAGYOBB** ➔

KÖNYVNYOMDÁJA

Debreczenben, Széchenyi-utca Simon-ház.

Ajánlkozik mindennemű

nyomdai munka gyors és díszes kiállítására.

➔ Községi és gyámi rovfás ívek, ➔

hivatalos nyomtatványok minden alakban.

Ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok,
 falragaszok, körlevelek, gyászjelentések,

LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK.

Báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

➔ a legjutányosabb árakon ➔

állíttatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

KÖNYVKÖTÉSZEZETÜNKBEN

mindenféle díszes és egyszerű munkák
 gyorsan és jutányos áron elkészíttetnek.

